

Subirachs

L'Espai Guinovart dedica una mostra a l'escultor Josep Maria Subirachs (Barcelona, 1927-2014), mort aquest abril passat. És una bona decisió la d'exposar Subirachs en un espai dedicat a un pintor nascut el mateix any que l'escultor, tot i que els camins volumètrics de tots dos fossin ben diferents.

Guinovart era més de fusta, de naturalesa trobada o evocada i manipulada. Subirachs tot el contrari, de matèria definitiva i de referència majoritàriament humana o arquitectònica. Guinovart era extravertit en el caràcter i Subirachs, introvertit.

L'exposició il·lustra amb escultures i pintures l'evolució de l'escultor fins als seus darrers treballs, en què sorprèn la segu-

retat de la seva mà, sigui a les volumetries o a les pintures. La tria és molt evocativa de la manera de fer de Subirachs, de la seva personalitat.

Hi ha, però, una peça que destaca de la resta per la seva datació i la seva forma: *Babel* o la *Torre de Babel* de l'any 1955. Aquesta versió és en bronze i n'hi ha altres en terra cuita. Existeix també algun dibuix previ o paral·lel a l'obra. M'interessa en extrem, ja que és d'aquest primer Subirachs expressionista i amb caràcter proper a l'abstracció.

Les primeres escultures de l'autor tenen a veure amb una expressivitat a partir de la figura humana, com en el cas del *Moisès* del 1953. En aquests

anys primers, la referència al cos humà és sempre present amb deformacions que s'acosten a l'abstracció però que apunten sempre a la referència present de l'home o la dona.

En totes aquestes obres primeres la pell del bronze o de la terra cuita té molta rellevància i si n'agafem o ens aturem en un detall, s'apropa a la pura abstracció. A *Babel* no hi ha l'home. És una referència a la construcció de la torre i això li permet trobar un tema constructiu. Si fos una obra sense textura, llisa i en guix, podria tractar-se d'una volumetria de Leandro Cristòfol, o d'una obra onírica de caràcter surrealista, però Subirachs té un interès per dotar la superfície d'expressivi-

tat i sotmet tota la part visible o una qualificació de les textures que ajuden a donar prioritat a l'expressivitat.

Babel és d'unes dimensions d'escala humana. No supera els 90 cm i per tant és comprensible per l'espectador com una forma escultòrica que s'interpreta i a la vegada té una gran autonomia. Veiem que podria ser una torre, però també té records d'estructures òssies i té un recorregut ascendent remarcable.

Com és conegut, Subirachs va instal·lar l'any 1957 als jardins Mundet de Barcelona *Forma 212*, que havia de ser la primera escultura abstracta en un espai públic de la capital catalana. Molt del que anuncia

aquesta obra, de majors dimensions, ja apareix a la *Torre de Babel*. Es tracta també de l'obra, de la inquietud, que millor connecta amb l'esperit de l'obra de Guinovart. Ens recorda també com, ara que ja no és entre nosaltres, encetem el criteri crític per determinar quin va ser el seu paper en el desenvolupament de l'escultura de la seva època.

És aquesta una tasca que anirem determinant a mesura que passi el temps. Aquest ja ha passat amb relació a *Babel* i podem considerar-la com a fruit d'una inquietud de joventut, però un exemple ben reeixit d'una obra aconseguida, que representa tota una època, per a ell i per a la recerca plàstica del seu temps.